

> RETOURADRES POSTBUS 1992, 6201 BZ MAASTRICHT

De gemeenteraad van Maastricht

BEZOEKADRES

Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES

Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

WWW.MAASTRICHT.NL

ONDERWERP

Stand van zaken coffeeshopbeleid
gemeente Maastricht

DATUM

8 december 2010

BIJLAGEN

geen

BEHANDELD DOOR

R. (Robert) Bongers

DOORKIESNUMMER

043 350 44 49

ONZE REFERENTIE

2010 -

E-MAILADRES

robert.bongers@maastricht.nl

FAXNUMMER

043 350 44 48

UW REFERENTIE

Geachte raadsleden,

Ter voorbereiding op de bespreking van het coffeeshopbeleid in de vergadering van de Raadscommissie AZ&M van 15 december aanstaande, treft u bijgaand een geactualiseerde versie aan van de raadsinformatiebrief van 22 juni jl. aan.

1. **Uitgangspunten gemeentelijke coffeeshopbeleid**

Momenteel bevinden zich 14 coffeeshops in de Maastrichtse binnenstad.

Deze coffeeshops dienen, willen zij hun gedoogstatus behouden, te voldoen aan de kaders van het Nederlandse gedoogbeleid en de uitwerking die de lokale overheid hieraan vanuit deze kaders kan geven.

De lokale uitwerking, het gemeentelijke coffeeshopbeleid, heeft in Maastricht vanaf 1994 vorm gekregen.

Een belangrijk onderdeel waarop dit gemeentelijke coffeeshopbeleid zich vanaf die tijd (maar ook reeds daarvoor) structureel richt is het toezicht houden op en handhaven (samen met politie, OM en andere instanties) van deze gedoogkaders. Relevante wetgeving hierbij zijn de Opiumwet (en het op basis hiervan geformuleerde gedoogbeleid coffeeshops), de Gemeentewet en de gemeentelijke APV.

Deze toezichts- en handhavingstaak leidt waar nodig tot aanscherping van vergunning- dan wel gedoogvoorwaarden; indien noodzakelijk zelfs tot sluiting van een coffeeshop.

De geconcentreerde aanwezigheid van de coffeeshops in de binnenstad en de hierdoor aangetrokken stroom coffeeshoptoeristen leiden tot veel overlast en (objectieve en subjectieve) onveiligheid bij bezoekers en bewoners van de binnenstad en aangrenzende wijken.

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

Het verminderen van deze overlast en onveiligheid is eveneens een belangrijk uitgangspunt van het coffeeshopbeleid, waarbij vanaf 2005 de spreiding van een deel van deze coffeeshops naar zogenaamde coffeecorners in een aantal raads- en collegebesluiten is uitgewerkt.

In 1994 en de jaren daarna bestond het gemeentelijk coffeeshopbeleid, naast een gedegen handhaving, hoofdzakelijk uit het zogenaamde stelsel van het afnemend maximum. Dit wil zeggen dat op het moment dat een coffeeshop (vrijwillig dan wel gedwongen) moet sluiten, het dan resterende aantal coffeeshops vervolgens het nieuwe maximum is.

In deze periode is op basis van dit uitsterfbeleid het aantal coffeeshops in de stad teruggebracht van 21 in 1994 tot de huidige 14. Ondanks de vermindering van het aantal coffeeshops is het aantal coffeeshopbezoekers vanaf 1994 gestegen evenals de overlast die hiermee gepaard gaat.

Gelet op deze problematiek heeft de Maastrichtse gemeenteraad in 2005 besloten [\(Nota nieuw coffeeshopbeleid\)](#) een nieuw (pro-actief) coffeeshopbeleid te voeren, met als belangrijke pijlers:

a. **Spreidingsbeleid coffeeshops**

Het verplaatsen van een deel van de coffeeshops in de binnenstad naar locaties (coffeecorners) aan de rand van de stad, in combinatie met het mogelijk maken van de overdraagbaarheid van de coffeeshop bij overlijden van de vergunninghouder.

b. **Handhaving drugsgelateerde overlast (zowel soft- als harddrugs)**

Het onverkort hanteren van de sanctiemogelijkheden die de Opiumwet, de Gemeentewet, de Wet Bibob en de APV bieden indien daartoe in een concrete situatie aanleiding is (sluiting coffeeshop, intrekking vergunning, aanpak thuisteelt, bestrijding illegale verkooppunten en ontmantelen hennepkwekerijen).

c. **Pilot ingezetenen criterium**

De APV te wijzigingen om de pilot Donner (thans **pilot Ingezetenen criterium** of pilot Woonlandbeginsel genoemd: een experiment om de juridische mogelijkheden om niet-ingezetenen van Nederland de toegang tot de coffeeshops te ontzeggen) op te starten.

Vanuit het raadsbesluit van 2005 is het spreidingsbeleid middels een aantal aanvullende raadsbesluiten nader uitgewerkt.

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

Een belangrijk uitgangspunt van deze uitwerking wordt gevormd door de **vrijwillige medewerking van de coffeeshops aan het spreidingsbeleid**. Dit in relatie tot de hiervoor onder a. genoemde **“overdraagbaarheid van het vergunninghouderschap bij overlijden”**.

De 14 coffeeshops in Maastricht, op één na verenigd in de Vereniging van Officiële Coffeeshops Maastricht (VOCM), werken op vrijwillige basis aan de uitvoering van het spreidingsbeleid mee, waarbij 7 coffeeshops uit de binnenstad naar drie coffeecornerlocaties worden verplaatst. Dit vanuit de afspraak dat de verplaatsing voor de gemeente financieel kostenneutraal verloopt.

Vanuit de in 2007 met de gemeente afgesloten intentieverklaringen hebben de coffeeshops in ruil voor deze medewerking de mogelijkheid verkregen om het vergunninghouderschap van de coffeeshop, alleen bij overlijden van de vergunninghouder over te dragen. In andere gevallen dan bij overlijden is dit vergunninghouderschap niet overdraagbaar, en geldt bij sluiting nog steeds het stelsel van het afnemend maximum. Indien de coffeeshops hun vrijwillige medewerking aan het spreidingsbeleid herzien, vervalt de overdraagbaarheid bij overlijden. Verwezen wordt naar het hieromtrent bepaalde op pagina 7 van deze brief.

De locaties (**de zogenaamde coffeecorners**) waarop het spreidingsbeleid zich richt zijn (op basis van door de raad vastgestelde locatiecriteria) dusdanig gekozen (aan de rand van de stad, nabij invalswegen en op afstand van woongebieden) en ingericht (ontsluiting, parkeren, toegang, andere beheersmaatregelen) dat niet alleen de omvang van het coffeeshopbezoek aan de binnenstad teruggedrongen wordt, maar ook de hieraan verbonden (drugsgelateerde) overlast gericht en effectiever voorkomen en bestreden kan worden. Niet alleen in de binnenstad, maar zeker ook op de coffeecornerlocaties.

Opgemerkt wordt dat het aantal m² verkoopoppervlakte die de te verplaatsen coffeeshops thans in de binnenstad bezitten op de coffeecornerlocatie niet zal worden vergroot.

Wel zal op de coffeecornerlocaties aan dit verkoopoppervlakte een aantal m² worden toegevoegd vanuit beheersmaatregelen ter vermindering van overlast. Naast de op basis van de Tabakswet noodzakelijke rookruimten dient gedacht te worden aan neutrale zones in verband met het toezicht en de handhaving van de gedoogcriteria, personeels- en andere niet voor publiek toegankelijke ruimten, (in pandige) eetvoorzieningen (om hongerige bezoekers op de locatie in de gelegenheid te stellen iets te eten en zo te voorkomen dat ze in de omgeving naar eetgelegenheden op zoek gaan) en m² voor beveiliging en toezicht (bewaking, parkeren) en sanitaire voorzieningen).

Deze voorzieningen zijn grotendeels thans ook bij de coffeeshops in de binnenstad aanwezig.

Ter voorkoming van eventuele overlast worden de Maastrichtse coffeeshops zelf ook op onderdelen aangepast (aan eisen rookverbod, verbetering toegangscontrole, enz.). Deze **coffeeshopaanpassingen** zijn thans voor

PAGINA

3 van 14

DATUM
8 december 2010

ONZE REFERENTIE
2010 -

zowel de te verplaatsen coffeeshops als de coffeeshops die in de binnenstad blijven, nagenoeg voltooid. Momenteel worden de exploitatievergunningen van de coffeeshops geactualiseerd.

2. Stand van zaken spreidingsbeleid coffeeshops

In november 2008 is door de raad besloten ([Operatie Coffeecorner - Gemeenteraad Maastricht nov. 2008](#)) te koersen op **drie definitieve coffeecorners**.

Ter realisering van deze coffeecorners worden momenteel de noodzakelijke milieu- en planologische procedures doorlopen.

In maart 2009 heeft het gemeentebestuur besloten om voorafgaand aan de bestemmingsplanprocedure eerst (op vrijwillige basis) **een Milieueffectrapportage (MER)** op te stellen. Dit om de mogelijke effecten (milieu, sociale veiligheid) van de drie coffeecorners op hun omgeving te kunnen bepalen, inclusief de effecten hiervan op de overlast die momenteel in de binnenstad ervaren wordt.

In het kader van deze MER-procedure is bestuurlijk een Startnotitie vastgesteld (collegebesluit maart 2009), zijn MER-Richtlijnen vastgesteld (raad september 2009), is een concept-MER samen met voorontwerpbestemmingsplannen vrijgegeven voor overleg en inspraak (collegebesluit december 2009) en zijn ingediende reacties ten aanzien van de concept-MER van een gemeentelijk standpunt voorzien (collegebesluit april 2010).

In relatie tot besluitvorming omtrent het nemen van de volgende stap in de MER-procedure (i.e. het aanvaarden van de MER in raad 25 januari 2011) is door de burgemeester met de raadscommissie AZ&M afgesproken eerst deze commissie te informeren over de (integrale) stand van zaken van het gemeentelijke coffeeshopbeleid en de actuele lokale en landelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de verdere uitvoering van het spreidingsbeleid coffeeshops.

In het coalitieakkoord "Investeren in vertrouwen 2010 - 2014" is eveneens het uitvoeren van het oorspronkelijke spreidingsbeleid als uitgangspunt genomen. Hiermee kan het proces van de MER-procedure (gericht op de realisering van drie coffeecorners) worden voortgezet. Afronding van dit proces is gepland voor medio december 2010 waarna het raadstuk over de aanvaarding van de MER wordt geagendeerd voor de raadsvergadering van 25 januari 2011.

De uitwerking van het spreidingsbeleid richt zich op de drie navolgende **coffeecornerlocaties**:

- **Maastricht Noord: de locatie Francois de Veyestraat.**

Deze locatie fungeert als voorloper van een definitieve coffeecorner Noord in de Beatrixhaven. De

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

“tijdelijkheid” van de locatie wordt in huurcontracten geobjectiveerd.

Totdat een geschikte locatie in de Beatrixhaven beschikbaar is (ca.5 jaar), zal de coffeecorner aan de Francois de Veyestraat worden ingericht.

- **Maastricht Zuid: de locatie Köbbesweg** (op bedrijventerrein Maastricht-Eijsden).
- **Maastricht West: de locatie Brusselseweg**. Voor deze coffeecorner is in het kader van de MER-procedure een locatie beschreven. Vanwege milieubelemmeringen (geurcirkels nabijgelegen boerderij) kan deze locatie evenwel bestemmingsplanmatig nog niet uitgewerkt worden. Naar verwachting wordt in 2011 de wetgeving ten aanzien van deze geurcirkels aangepast, waardoor de huidige belemmeringen ten aanzien van de uitwerking van deze locatie komen te vervallen.

Na het aanvaarden van de MER door de raad, zal het college in februari 2011 worden voorgesteld de ontwerp-bestemmingsplannen voor de locaties Francois de Veyestraat en Köbbesweg vrij te geven voor inspraak. Gestreefd wordt om in mei/juni 2011 (afhankelijk van de hoeveelheid inspraakreacties) de bestemmingsplannen voor deze locaties aan de raad ter vaststelling aan te bieden. Na het verlenen van de noodzakelijke bouwvergunningen zou aanleg/inrichting van de locaties in de 2^e helft van 2011 tot de mogelijkheden behoren (ervan uitgaande dat bestemmingsplan en vergunningen in bezwaar/beroep de (verwachte) rechterlijke toets doorstaan).

Zodra de wetgeving ten aanzien van de geurcirkels agrarische bedrijven is aangepast (naar verwachting 2011), kan ook voor de locatie Brusselseweg een ontwerp-bestemmingsplan ter visie gelegd worden.

3. Stand van zaken handhaving en pilot Ingezetenen criterium

De gemeente en politie/justitie treden momenteel, in samenwerking met andere partners, gericht op tegen drugsgerelateerde overlast in Maastricht.

De **handhaving** (bestuursrechtelijk en strafrechtelijk) richt zich onder andere op:

- de naleving van de gedoogcriteria van coffeeshops (de zogenaamde AHOJG-criteria)
- de naleving van exploitatievergunningen coffeeshops,
- de aanpak van drugsrunners/dealers (onder andere vanuit het project BorderlineS),
- de productie en illegale verkoop van cannabis en andere soft- en harddrugs, door onder andere: sluiting van drugspande en aanpak van illegale hennepeteelt, Ketenaanpak cannabis (Geïntegreerde aanpak cannabisketen door gemeenten, politie, OM en Belasting).

Ook na uitvoering van het spreidingsplan zal Maastricht nog steeds 14 coffeeshops bezitten. Zeven coffeeshops in de binnenstad en zeven op de drie coffeecorners Noord, West en Zuid. Samen zullen de coffeeshops naar

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

verwachting nog altijd veel coffeeshopbezoekers trekken.

Naast het spreiden van coffeeshops en handhaving wordt middels de **pilot “Ingezetenen criterium”** tevens geprobeerd de omvang van het coffeeshoptoerisme (en daarmee ook de hieraan gerelateerde overlast) terug te brengen naar een beperkte lokale/regionale klantenkring. Het hiertoe in de APV opgenomen ingezetenen criterium verbiedt coffeeshophouders andere personen dan Nederlandse ingezetenen in hun coffeeshop toe te laten of daarin te laten verblijven.

Momenteel loopt in dit verband een proefproces dat inmiddels in hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in behandeling is. Deze heeft ter finale afdoening prejudiciële vragen aan het Europese Hof van Justitie gesteld waarbij de juridische houdbaarheid van het ingezetenen criterium vanuit Europees recht aan de orde is.

Na een mondelinge behandeling van de zaak in april 2010 heeft de Advocaat-Generaal op 15 juli 2010 het Europese Hof omtrent het Ingezetenen criterium geadviseerd. Dit advies komt er kort gezegd op neer dat de Advocaat-Generaal van oordeel is dat het ingezetenen criterium niet binnen de werkingssfeer van artikel 56 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (vrij verkeer van diensten) valt, en dat voorts geen internationale bepaling zich verzet tegen toepassing hiervan voorzover dit voortvloeit uit *“het aan de overheid toekomende recht de interne openbare orde te beschermen tegen verstoringen die worden veroorzaakt door het drugstoerisme en/of de vervulling van haar plicht bij te dragen aan de handhaving van de Europese openbare orde”*.

Hoewel het Europese Hof niet gebonden is aan het advies van de Advocaat-Generaal en aansluitend het eindoordeel inzake het ingestelde hoger beroep is voorbehouden aan de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (waaronder een toets aan de Grondwet), lijkt de kans dat het Ingezetenen criterium de rechterlijke toets kan doorstaan door het advies van de Advocaat-Generaal aanmerkelijk te zijn vergroot. Volgens de laatste berichten zal het Europese Hof op 16 december aanstaande

Volgens de laatste berichten zal het Europese Hof van Justitie op 16 december aanstaande uitspraak doen. Verwacht wordt dat de Afdeling rechtspraak Raad van State vervolgens in de eerste helft van 2011, met inachtnaam van de uitspraak van het Europese Hof, uitspraak in hoger beroep zal doen.

Voorzover de Raad van State alsdan het Ingezetenen criterium juridisch toelaatbaar acht, is in beginsel handhaving hiervan mogelijk (het Ingezetenen criterium is immers thans in de APV opgenomen). Deze handhaving kan op diverse manieren worden vormgegeven (bijvoorbeeld onaangekondigde controles politie,

PAGINA

6 van 14

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

inzage in klantenbestand coffeeshops, mogelijk een pasje). Uitgangspunt is om in het kader van de verkregen subsidie van het Ministerie van BZK (zie hierna onder 4. "Subsidieaanvraag toepassen Ingezetenen criterium") een effectieve handhavingstrategie uit te werken.

4. Lokale ontwikkelingen rondom het coffeeshopbeleid

- Limburg trekt z'n grens

Vanuit de destijdse verwachting dat de toepassing van de hierboven weergegeven pilot Ingezetenen criterium nog geruime tijd onduidelijk zal blijven, hebben de burgemeesters van de Limburgse coffeeshopgemeenten, daartoe uitgenodigd door Maastricht, in 2009 besloten een plan voor een alternatieve ontmoedigingsaanpak uit te werken.

Dit plan met de naam "**Limburg trekt z'n grens**", bevat een samenhangend stelsel van maatregelen die zowel de voordeur, de coffeeshop als de achterdeur betreffen (zoals bijvoorbeeld een pasjessysteem voor coffeeshops). Een plan dat evenals de pilot Ingezetenen criterium gericht is op het terugdringen van het totale aantal coffeeshoptoeristen en de hieraan verbonden drugsoverlast.

De Universiteit van Tilburg heeft het plan nader beoordeeld. Op basis van deze beoordeling hebben de burgemeesters op 30 maart 2010 besloten om vooralsnog prioriteit te geven aan de pilot "Ingezetenen criterium" en de uitspraak van de Raad van State hieromtrent af te wachten. Indien het ingezetenen criterium juridisch geen stand houdt, herleeft de discussie over de mogelijkheden om maatregelen uit het plan "Limburg trekt z'n grens" in de coffeeshopgemeenten in te voeren.

- Medewerking VOCCM

Mede gelet op de hiervoor aangehaalde ontwikkelingen heeft de VOCCM desgevraagd bij brief van 6 april 2010 aangegeven dat zij nog steeds vrijwillig medewerkt aan de uitvoering van het spreidingsbeleid. Indien evenwel naast het spreidingsbeleid daadwerkelijk vanuit de pilot Ingezetenen criterium en/of "Limburg trekt z'n grens" maatregelen ter ontmoediging van het coffeeshopbezoek worden getroffen, dienen volgens de VOCCM "nieuwe spreidingsplannen te worden vastgesteld waarbij vrijwillige verplaatsing op eigen kosten is uitgesloten".

Formeel-juridisch dient zekerheid over de economische uitvoerbaarheid aanwezig te zijn op het moment van vaststelling van de bestemmingsplannen (gepland in mei/juni 2011). Vanuit de afgesloten intentieovereenkomsten en prestatiecontracten met de coffeeshophouders zijn aanvullende contracten nodig om de economische uitvoerbaarheid van de op te stellen bestemmingsplannen te garanderen.

PAGINA

7 van 14

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

- Onderzoek Rekenkamer Maastricht (inzet beleidsinstrumenten bij tegengestelde belangen: spreiding van coffeeshops als casus)

Door de Rekenkamer Maastricht is in 2009 een onderzoek gedaan naar de inzet van beleidsinstrumenten bij tegengestelde belangen. Hierbij is het “spreiden van coffeeshops naar de rand van de stad” als casus gebruikt. Dit gelet op de standpunten van enkele buurgemeenten (waaronder de gemeente Eijsden).

Het rapport gaat in op de bestuurlijk/ambtelijk context waarbinnen het spreidingsvoornemen in de interbestuurlijke verhoudingen is vormgegeven ([Rapport Onderzoek spreidingsbeleid Rekenkamer Maastricht maart 2010](#)).

Het rapport is op 10 maart 2010 aan de gemeenteraad van Maastricht aangeboden. Tijdens de vergadering van de raadscommissie Algemene Zaken & Middelen van 6 oktober jl. is het rapport door de Rekenkamer toegelicht en besproken in de raadscommissie. Besluitvorming door de raad omtrent het rapport dient nog plaats te vinden (naar verwachting in de raad van januari dan wel februari 2011).

- Bestuursakkoord 2010 - 2014

In het coalitieakkoord “Investeren in vertrouwen” 2010 - 2014 wordt gesproken over het uitvoeren van het oorspronkelijke spreidingsbeleid waarmee conform de eerdere raadsbesluiten het proces om te komen tot drie coffeecorners wordt voortgezet.

- “Subsidieaanvraag toepassen Ingezetenen criterium”

Bij brief van 27 april 2010 heeft de Minister BZK gemeenten opgeroepen pilotvoorstellen te ontwikkelen gericht op het verminderen van de overlast door of vanwege coffeeshops. Een en ander vanuit de in de Hoofdlijnenbrief Drugsbeleid (voormalige kabinet Balkenende IV, zie hierna onder 5.) opgenomen wens om coffeeshops terug te brengen tot een klein etablissement.

Na afstemming met het Ministerie is een pilotvoorstel (subsidieaanvraag) ontwikkeld waarin geanticipeerd wordt op de uitspraak in hoger beroep van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake het “ingezetenen criterium Maastricht” (zie hiervoor onder 3).

Hoewel het Europese Hof niet gebonden is aan het advies van de Advocaat-Generaal en aansluitend het eindoordeel inzake het ingestelde hoger beroep is voorbehouden aan de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, lijkt de kans dat het Ingezetenen criterium de rechterlijke toets kan doorstaan door het advies van de Advocaat-Generaal aanmerkelijk te zijn vergroot.

PAGINA

8 van 14

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

Bij een positieve uitspraak van de Raad van State (verwacht in de eerste helft van 2011) ontstaat de situatie dat toezicht en handhaving van het APV-artikel aan de orde is.

Om goed op deze taak te zijn voorbereid en de effecten van de toepassing goed in beeld te kunnen brengen is in de vorm van een subsidieaanvraag de pilot "Toepassing Ingezetenen criterium" eind juli 2010 bij het Ministerie van BZK ingediend. Uw raad is hieromtrent geïnformeerd.

De pilot is gericht op de jaren 2010 en 2011 en is opgebouwd uit twee fasen:

- Fase I: vóór de uitspraak van de Raad van State inzake het Ingezetenen criterium;
- Fase II: ná de uitspraak van de Raad van State inzake het Ingezetenen criterium.

Inmiddels is door het Ministerie van BZK de Maastrichtse pilot postief gewaardeerd, en is hiervoor een bijdrage toegekend van €1.088.000,-. (Fase 1: € 525.000,-/Fase 2: 563.000,-). Dit is 75 % van de pilotkosten.

De overige (25 %) dient in beginsel door de gemeente zelf gefinancierd te worden.

In Fase I worden voorbereidende werkzaamheden en onderzoek gedaan teneinde het Ingezetenen criterium (voorzover uw raad aan de toepassing hiervan gevolg wenst te geven) zo efficiënt en effectief mogelijk toe te passen.

Onderdeel van Fase I zijn:

- A) Het **verrichten van nulmetingen- en onderzoek** gericht op het mogelijk maken van een goede monitoring van de effecten van toepassing van het ingezetenen criterium in Maastricht, de coffeeshopgemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Kerkrade alsmede de buurgemeenten Meerssen, Margraten, Eijsden, Lanaken, Riemst, Voeren, Visé.
- Hiertoe zullen metingen en onderzoek en expertmeetings plaatsvinden gericht op het in beeld brengen en volgen van:
- a. de overlast rondom coffeeshops;
  - b. de bezoekersaantallen, nationaliteiten en gedragskenmerken van coffeeshopbezoekers;
  - c. de drugsgelateerde overlast in Maastricht en genoemde gemeenten;
  - d. beeldvorming illegaliteit en drugsmarkt.

Door het Ministerie van BZK is het Onderzoeksbureau COT ingeschakeld om bij alle gehonoreerde pilots standaardonderzoek te verrichten.

Aanvullend op dit standaardonderzoek van het COT zullen vanuit de Maastrichtse pilots aanvullende onderzoeken en expertmetings plaatsvinden.

PAGINA

9 van 14

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

Dit aanvullende onderzoek zal beperkter plaatsvinden dan aanvankelijk in de pilotaanvraag beschreven. Dit aangezien gebleken is dat - gelet op het financiële volume hiervan - het aanvankelijk voorziene onderzoek alleen mogelijk is na een Europese aanbesteding hiervan. Een dergelijke Europese aanbesteding matcht evenwel qua tijd niet met het uitgangspunt om vóór de uitspraak van de Raad van State het onderzoek verricht te hebben.

Als lijn wordt momenteel uitgewerkt om aanvullend op het standaard-COT onderzoek (overlastmetingen coffeeshops) de drugsoverlast in Maastricht en naastgelegen Nederlandse en Belgische gemeenten middels expertmeetings in beeld te brengen (in plaats van met duurdere enquêtes).

Middels gerichte monitoring (vervolgmetingen) kunnen, bij toepassing van het Ingezetenen criterium, de effecten hiervan vervolgens zichtbaar worden gemaakt, en, bij negatieve effecten, tijdig passend gereageerd worden.

- B) Het **opstellen van een handhavingsstrategie** op basis waarvan het ingezetenen criterium effectief en efficiënt gehandhaafd kan worden. In deze handhavingsstrategie zal niet alleen aandacht besteedt worden aan de handhaving van het toegangsverbod voor niet-ingezetenen tot de coffeeshop, maar ook aan een mogelijke vergroting van de illegaliteit (bijvoorbeeld de verkoop van cannabis door Nederlanders aan buitenlanders in de openbare ruimte);
- C) **Het opstellen van een communicatiestrategie** met als doel gericht te communiceren naar buitenlandse coffeeshopbezoekers dat zij - bij toepassing van het ingezetenen criterium - niet meer welkom zijn in de coffeeshops van Maastricht

Fase I moet zijn uitgevoerd vóór de uitspraak van de Raad van State inzake het Ingezetenen criterium. Indachtig de wens van de raadscommissie AZ&M van 6 oktober jl. is de gemeenteraad nog volledig in positie om - bij een positieve uitspraak van de Raad van State - definitief te besluiten om al dan niet daadwerkelijk toepassing aan het Ingezetenen criterium te geven.

Geeft de raad hieromtrent alsdan het groene licht dan kan op basis van de verrichte voorbereiding toezicht en handhaving van het Ingezetenen criterium in Fase II van de pilot plaatsvinden.

Besluit de raad om bij nader inzien het Ingezetenen criterium niet toe te passen (en uit de APV te verwijderen) dan stopt de pilot. Met name het in Fase I verrichte onderzoek zal dan niettemin erg bruikbaar zijn voor de verdere vormgeving van het gemeentelijke drugsbeleid.

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

Momenteel zijn gesprekken met het Ministerie gaande over de exacte uitwerking van de pilotopdracht.

In dit kader wordt ook het al of niet handhaven van de gemeentelijke bijdrage betrokken. Dit mede gelet op het feit dat de Maastrichtse pilot in iets andere bewoordingen vertaald is in het onlangs verschenen Regeerakkoord van het Kabinet Rutte (zie hierna onder 5.), en dus feitelijk bruikbare informatie kan opleveren voor de uitvoering van het door de regering gewenste softdrugsbeleid.

Indien uiteindelijk blijkt dat de 25 % eigen financiering gehandhaafd blijft, zullen dekkingsvoorstellen hiertoe worden uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Hierbij dient bedacht te worden dat - indien bij een positieve uitspraak van én Raad van State én uw gemeenteraad zelf over de daadwerkelijke handhaving van het ingezetenen criterium, ook zonder subsidie toezichts- en handhavingskosten gemaakt dienen te worden. Kosten die thans - voor 75 % - door het Rijk gedragen worden.

5. Landelijke ontwikkelingen rondom het coffeeshopbeleid

- Hoofdpijnenbrief Drugsbeleid

In de Hoofdpijnenbrief Drugsbeleid (Ministers VWS, Justitie, BZK en Jeugd en Gezin, september 2009) worden de hoofdpijnen van het gewenste toekomstige drugsbeleid door het Kabinet ter bespreking voorgelegd aan de Tweede Kamer. Het advies van de Adviescommissie drugsbeleid (Commissie Van de Donk) is in de brief meegenomen.

Het coffeeshopbeleid van de komende jaren zal volgens deze Hoofdpijnenbrief gericht zijn op de volgende doelstellingen:

- het huidige beleid van coffeeshops wordt gecontinueerd. De coffeeshop dient uiteindelijk weer een klein etablissement te worden, gericht op de lokale gebruiker. Het kabinet kiest er voor deze doelstelling langs de gecombineerde route van centrale sturing en via het instrument van pilots te bereiken: gemeenten worden gestimuleerd om de komende twee jaar pilots in dit kader uit te voeren.
- Met betrekking tot de beheersing van het aantal coffeeshops wordt de lokale situatie als uitgangspunt genomen.
- Het integrale beleid gericht op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, ook in relatie tot de coffeeshop, wordt voortgezet. Bestuurs- en strafrecht worden effectief en op evenwichtige wijze ingezet.

Door de val van het kabinet Balkenende IV is de hoofdpijnenbrief van september 2009 op 8 april 2010 controversieel verklaard en dus (nog) niet inhoudelijk in de Tweede Kamer behandeld. Thans is onduidelijk of het huidige kabinet de lijn van deze hoofdpijnenbrief onverkort zal overnemen.

PAGINA

11 van 14

DATUM

8 december 2010

ONZE REFERENTIE

2010 -

- Regeerakkoord CDA/VVD/ Gedoogakkoord CDA/VVD/PVV
In Regeer- en Gedoogakkoord van het Kabinet Rutte (30 september 2010) is ten aanzien van het coffeeshopbeleid de navolgende passage relevant:

“Overlast en criminaliteit die verband houden met prostitutie en de handel in verdovende middelen worden teruggedrongen.

- Coffeeshops worden besloten clubs die alleen voor meerderjarige inwoners van Nederland toegankelijk zijn op vertoon van een clubpas.*
- Er komt een afstand van tenminste 350 meter tussen scholen en coffeeshops”.*
- De minister verscherpt het landelijk beleid en ziet erop toe dat gemeenten het afstandscriterium en de overige relevante delen van het landelijk beleid in hun vergunningen handhaven.*

- Het kabinet komt met voorstellen zwaardere straffen te stellen op de (voorbereiding van) in- en uitvoer, teelt en (georganiseerde) handel*

Gelet op deze passage lijkt het uitgangspunt “kleinschalige, op lokale behoefte geënte coffeeshops” door het Kabinet Rutte te zijn overgenomen. Volgens welke uitvoeringslijnen het Kabinet deze zaken zal uitwerken is voornamelijk onduidelijk. Niet uit te sluiten is dat deze uitwerking op onderdelen tot spanningen kan leiden met het lokale coffeeshopbeleid zoals tot dusverre gevoerd. Zodra hieromtrent meer duidelijkheid ontstaat, zal het gemeentebestuur hierover (inclusief eventuele gevolgen voor het ingezette lokale beleid) worden geïnformeerd.

- Uitspraak Rechtbank Middelburg inzake coffeeshop Checkpoint Terneuzen

De Rechtbank Middelburg heeft in maart 2010 de in de gemeente Terneuzen gesloten coffeeshop Checkpoint als een “criminele organisatie” aangemerkt onder meer omdat de eigenaar/medewerkers vanuit de coffeeshop betrokken waren bij de bevoorrading van de achterdeur, er structureel overtreding van de gedoogvoorwaarden (met name 500 gram criterium) plaatsvond, er ook buiten de gedoogcriteria strafbare zaken geconstateerd zijn en de coffeeshop zich door het verkopen van 5 gram of meer aan buitenlandse bezoekers schuldig heeft gemaakt aan het exporteren van softdrugs. Ook zijn enkele voorbereidende handelingen van de gemeente (bijv. de aanleg van parkeerplaatsen) in deze casus als “het faciliteren van een dergelijke criminele organisatie” aangemerkt.

Tegen deze (strafrechtelijke) uitspraak is inmiddels zowel door de coffeeshop als door het OM hoger beroep bij het Hof aangetekend. Behandeling hiervan zal naar verwachting minimaal een jaar duren.

Of deze uitspraak mogelijk ook gevolgen heeft voor andere coffeeshops in Nederland zal blijken na uitspraak in hoger beroep.

PAGINA

12 van 14

DATUM
8 december 2010

ONZE REFERENTIE
2010 -

Voorzover de uitspraak in hoger beroep elementen bevat die van invloed zijn voor het gemeentelijke coffeeshopbeleid in het algemeen en het spreidingsbeleid in het bijzonder, zal raad en college hieromtrent actief worden geïnformeerd.

6. Resumé

De hiervoor beschreven stand van zaken laat zien dat vanaf 2005 het spreidingsbeleid vanuit diverse raadsbesluiten is uitgewerkt in een spreidingsplan gericht op drie coffeecorners, met vrijwillige medewerking van de coffeeshops. Een en ander in samenhang met een voortdurende bestrijding van drugsgelateerde overlast in de stad en een in gang gezette uitwerking van het ingezetenen criterium.

Conform de thans vigerende raadsbesluiten wordt de thans lopende MER-procedure voortgezet. In procedureel opzicht is het spreidingsplan uitgewerkt in een concept-MER, die als volgende stap ter aanvaarding aan de raad voorgelegd zal worden (raad 25 januari 2011), gevolgd door besluitvorming over de ontwerpbestemmingsplannen voor de coffeecornerlocaties.

Uit de recente signalen vanuit de VOCM kan worden afgeleid dat de coffeeshophouders feitelijk niet meer overkort willen meewerken aan de uitvoering van het ingezette spreidingsbeleid. Zoals opgemerkt zijn de inspanningen er op gericht om hen vóór de behandeling van het coffeeshopbeleid in de raadscommissie AZ&M van 15 december aanstaande, deze signalen in een formele verklaring te laten omzetten.

Voor wat betreft de hiervoor beschreven landelijke ontwikkelingen (Evaluatie drugsbeleid, Regeer- en gedoogakkoord Kabinet Rutte, uitspraak hoger beroep Terneuzen) en de invloed hiervan op het ingezette coffeeshopbeleid, kunnen op dit moment geen uitspraken gedaan worden.

Vast staat dat de uitvoering van het thans vigerende coffeeshopbeleid de komende tijd verder vormgegeven dient te worden in een beleids- en uitvoeringsomgeving waarin veel ontwikkelingen spelen die de doelstellingen en uitgangspunten van het ingezette beleid kunnen beïnvloeden. De gemeente dient hierbij de vinger aan de pols te houden en de raad op gezette tijden over deze ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen hiervan te informeren.

In een dergelijke situatie zijn er echter ook altijd elementen die ondanks deze ontwikkelingen als vaste waarde blijven gelden om de kaders van het gedoogbeleid te bewaken en de ervaren overlast en onveiligheid te bestrijden. Ik noem een consistent en strak toezicht en handhaving van het gemeentelijke coffeeshopbeleid.

DATUM
8 december 2010

ONZE REFERENTIE
2010 -

Wanneer overlast en onveiligheid dit vraagt, zullen waar nodig en mogelijk regels worden aangescherpt en toezicht en handhaving nog consistentier en strakker doorgezet worden.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

De Burgemeester van Maastricht,

O. Hoes